

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Levende Musik * Mekanisk Musik

Citation: Larsen, Karl: "Levende Musik, mekanisk Musik. Kroniker med Diskussionsindlæg", i Larsen, Karl: *Levende Musik, mekanisk Musik. Kroniker med Diskussionsindlæg*, 1931, s. 20. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_16-shoot-idm140708060543040/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Levende Musik, mekanisk Musik. Kroniker med Diskussionsindlæg

Forlag) har indlagt sig Fortjeneste ved at gengive i sit Februar-Hæfte.

Den amerikanske Forfatter har noget i sig af den kendte Type derovrefra, der hviler i en — bevidst eller ubevidst — forretningsmæssigt betonet, »smilende« Optimisme. Han hører til »de *forhaabningsfuldere* Betragtere«, der »*øjner* et nyt og videre Liv for Musikken«, som vil opstaa efter en Periode, hvor »*Tingene maa drages i Lave*« (en unægtelig noget dunkelt udlydende Tanke). Men Skjul lægger han ikke paa, at der paa den modsatte Side staar mange Musikere, Musikstuderende og Musikvenner, som mener, at »Musiken allerede er død, myr-det af Maskinen«, og i hvert Fald indrømmer han, at Radioens Udvikling ikke blot »har ført Musikerstanden ud i en saadan Krise, som den aldrig nogen Sinde har været i før«, men ogsaa »paa Musikens Omraade og hvad dermed staar i Forbindelse« har bevirket »et Omslag uden Sidestykke«, en »dybtgaaende Omvæltning«. »I 1929«, hedder det, »blev der f. Eks. i De forenede Stater, hvor der normalt har været købt 400,000 Pianoer om Aaret, kun købt 90,000 (hvad der giver nogle faa Millioner Dollars), medens i det samme Aar 38 Millioner Dollars anvendtes paa Grammofoner og 890 Millioner paa Radioapparater. De sidste to Aar har efter Beregning gjort mellem 25,000 og 50,000 Orkestermusikere arbejdsløse. Musikerfagforeningen fandt det formaals-tjenligt at avertere i Magasiner og Dagblade og advare Publikum mod »Robot, det mekaniske Menneske, som Underholder«. Den klager over, at »der berøves de Unge Anledningen til at udvikle deres Talent og gøre Musikken til deres Livsopgave«, idet Radioens »Studier« i stor Udstrækning kan nøjes med ret ringe Arbejdskraft. »Ra-

diens Tilløkkelse,« hedder det videre, »og den almindelige Mekanisering i vor Tid bidrager til at tynde ud i Operaens Publikum«, som, i Stedet for at gaa i Teatret, hjemme nøjes med mekaniske Udsendelser af dramatisk Tonedigtning. Og hvad Solospillerne angaar, henviser Mason til faglige Artikler, hvori tales om deres fortvivlede Stilling, ja ligefremme »Undergang«. »Der kan ikke være nogen Tvivl om,« hævder *Basil Marne*, en londonsk Kritiker, »at Virtuosen, som vi hidtil har kendt ham, og mekanisk Musik, som vi begynder at kende den, ikke kan trives Side om Side. . . . Den gammeldags Virtuos maa ende med at blive slaact ud.«

Hvis saa den »Virtuos«, som mekanisk Musik saaledes skal have dømt til Døden, var en tom Musikakrobat! Men blandt Virtuoserne er de ypperste Kunstnere: Violinister, Klaverspillere, Sangere, Sangerinder, Folk, hvis kunstnerisk sammensatte Programmer tjente til at belyse ikke blot deres egen rigt slebne Opfattelsesevne og Udtryksmaade, men ogsaa fremragende Tonekunstnere, som de udøvende Mestre havde kaaret sig til Særstudium. Her er Tale om Violinister, Pjanister og Sangere som Mischa Elman og Thibaud, Rosenthal og Borovskij, Hislop og Ivogyn.

I Stedet for saadaane Kunstneres udsøgte og sjældne Præstationer byder Radioen paa daglige Monstrekoncerter for hundrede Tusinder af Tilhørere og med — ofte af Middelmaadigheder »indspillede« — Programmer, der selvfølgelig maa bestemmes af Hensynet til de fleste, det vil sige de daarligste. Thi, for at citere selve Mr. Mason, »Flertalssmagen er altid forholdsvis umoden« og »den kunstnerisk og humanitær interesserede maa snarere ængstes end frydes over Radiopublikumets uhy-